FINANSUOJAMŲ 2026–2028 METŲ ŽEMĖS ŪKIO, MAISTO ŪKIO IR ŽUVININKYSTĖS MOKSLINIŲ TYRIMŲ IR (AR) EKSPERIMENTINĖS PLĖTROS PROJEKTŲ SĄRAŠAS

Eil. Nr.	Mokslinio tyrimo ir (ar) eksperimentinės plėtros projekto pavadinimas	Mokslinio tyrimo ir (ar) eksperimentinės plėtros projekto tikslai ir uždaviniai	Valstybės biudžeto lėšų gavėjas	Paraiškos Nr.	Skiriamos valstybės biudžeto lėšos, Eur			
					Iš viso:	Iš jų:		
						2026 m.	**2027 m.**	**2028 m.**
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*
1.	Nacionalinių (arba šaliai būdingų) ŠESD emisijų faktorių organiniuose durpžemiuose nustatymas ir emisijų modeliavimas taikant Tier 3 lygmens apskaitos metodus	Tikslas − moksliniais tyrimais pagrįsti nusausintų skirtingos žemėnaudos organinių dirvožemių (daugiamečių žolių ir žemės ūkio įvairių naudmenų) šaliai būdingų nacionalinių emisijų faktorių objektyvias reikšmes ir atlikti emisijų modeliavimą taikant Tier 3 lygmens apskaitos metodus. Uždaviniai: 1. Atlikti ŠESD (CO2, N2O ir CH4) emisijų, išsiskyrusių iš heterotrofinio (skaidantis durpei) ir autotrofinio (kvėpuojant augalams vegetacijos metu) kvėpavimo, detalius tyrimus nusausintuose durpžemiuose, kuriuose auginamos skirtingos žemės ūkio kultūros ir daugiametės žolės (5+5 tyrimų nuolatiniai plotai), renkant dujų mėginius ne trumpiau kaip 2 metus skirtingais mėnesiais; 2. Atlikti detalų aplinkos veiksnių (oro temperatūros, slėgio, dirvožemio nuolatinės temperatūros ir nuolatinės drėgmės bei vandens lygio matavimus) ir ŠESD emisijų tarpusavio priklausomybės įvertinimą, atspindint klimato sąlygų specifiką Lietuvoje. 3. Nustatyti nusausintų organinių dirvožemių tankio, organinės anglies ir suminio azoto koncentracijų bei pH rodiklio reikšmes. 4. Atlikti palyginamąją ŠESD emisijų analizę nusausintuose, nenusausintuose ir atkurto hidrologinio režimo durpžemiuose bei pateikti išvadas apie gamtinio ŠESD fono apimtis ir jos įtaką bendroms emisijoms.	Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centras	MTE-26-5	117357,19	39 119,07	39117,92	39 120,20

		5. Nustatyti ištirpusios organinės anglies ir suspenduotų dalelių koncentracijas sausinimo grioviuose tyrimo laikotarpyje, siekiant įvertinti natūralų gamtinį organinės anglies ir suspenduotų dalelių apykaitos foną. 6. Ištirti ir įvertinti apimtis augalų biomasės ir mortmasės tiriamuosiuose organinių dirvožemių plotuose. 7. Išanalizuoti ir įvertinti, esančios žemės ūkio kultūrose, žolynuose ir medynuose, auginamuose organiniuose dirvožemiuose, per metus sukauptos organinės anglies ir suminio azoto kiekį ploto vienete (atskirai antžeminėje ir požeminėje dalyje, ir kartu) ir palyginti jį su ŠESD emisijomis iš ploto vieneto. 8. Išanalizuoti ir įvertinti, esančios žemės ūkio kultūrose, žolynuose ir medynuose, auginamuose organiniuose dirvožemiuose, per metus sukauptos organinės anglies ir suminio azoto netektis ploto vienete (atskirai antžeminėje ir požeminėje dalyje, ir kartu). 9. Rekomendacijose ir išvadose pateikti šaliai būdingų (nacionalinių) emisijų koeficientų reikšmes organiniuose dirvožemiuose auginant daugiametes žoles ir žemės ūkio kultūras, nusausintų organinių dirvožemių emisijų modeliavimo rezultatus taikant Tier 3 lygmens apskaitos metodus ir apibūdinti gamtinio ŠESD fono įtaką emisijų apyvartoje.						
2.	Vieningos tręšimo planų sudarymo metodikos atnaujinimas ir jos pritaikymas platesniam augalų spektrui	Tikslas – atnaujinti Vieningą tręšimo planų sudarymo metodiką (toliau - metodika) pagal naujausius duomenis ir išplėsti augalų sąrašą, kuriems galėtų būti sudaromas tręšimo planas. Uždaviniai: 1. Pateikti galimus naujus kriterijus į kuriuos reikėtų atsižvelgti sudarant tręšimo planą remiantis naujausiais moksliniais tyrimais apie subalansuotą augalų tręšimą.	Vytauto Didžiojo universitetas	MTE-26-1	39947,13	20000,00	19947,13	-

		2. Peržiūrėti, įvertinti ir esant poreikiui patikslinti metodikoje nustatytas maksimalias azoto (N), fosforo (P_2O_5) ir kalio (K_2O) normas pagal augalus. 3. Pateikti pasiūlymus dėl tręšimo planų parengimo metodikos pritaikomumo rengiant tręšimo planą tiksliajam tręšimui, įvertinant naujausius agronominius ir aplinkosauginius reikalavimus bei technologinius sprendimus. 4. Nurodyti agrocheminių dirvožemio tyrimų metodologiją augalų tręšimui įskaitant ir tikslųjį tręšimą: plotas iš kurio imami dirvožemio ėminiai, paėmimo gylis, zondo dūrių skaičius, ėminio paėmimo maršruto išdėstymas ir pateikimas GIS, tyrimų periodiškumas ir kt. 5. Papildyti metodikoje esamą augalų sąrašą šiais augalais: kietieji kviečiai, vasariniai rugiai, ropės, aliejiniai (pašariniai) ridikai, kmynai, pluoštinės kanapės, soros, sorgai, sojos, žieminiai kviečiai „Spelta“, vikiai, aronijos, šermukšniai, šparagai (smidrai) ir krapai. Kartu pateikiant visą reikalingą informaciją tręšimo plano parengimui (planuojamą gauti derlių, maisto medžiagų reikmę planuojamam derliui gauti, priešsėlį, lauko dirvožemio tipą ir granuliometrinę sudėtį, organinėse trąšose esantį maisto medžiagų kiekį ir kita).						
3.	Pažangių reprodukcijos valdymo technologijų plėtra avininkystės sektoriaus produktyvumui didinti	Tikslas – parengti ir išbandyti Lietuvos ūkiams pritaikytus avių reprodukcijos valdymo sprendimus – rujos ir ovuliacijos sinchronizavimo, tikslaus sėklinimo ir ankstyvo vaikingumo nustatymo protokolus – kurie leistų ūkiams padidinti reprodukcijos efektyvumą, bandos produktyvumą ir pagerinti avių genetinį potencialą. Uždaviniai: 1.Ištirti skirtingų veislių avių reprodukcinės fiziologijos veiksnius ir jų įtaką lytinio ciklo sinchronizavimo efektyvumui šalies sąlygomis.	Lietuvos sveikatos mokslų universitetas	MTE-26-3	19998,92	4999,90	14999,02	–

		2. Pritaikyti ir įvertinti skirtingus avių lytinio ciklo sinchronizavimo protokolus bei palyginti jų efektyvumą. 3. Ištirti ir optimizuoti ankstyvojo vaikingumo bei daugiavaisiškumo nustatymo metodus ir galimybes. 4. Sukurti integruotą skirtingų veislių avių reprodukcijos valdymo technologijų protokolą.						
4.	Aštriašnipių eršketų (Acipenser oxyrinchus) populiacijos atkūrimo Lietuvoje 2022–2026 m. programos įgyvendinimo vertinimas ir programos projekto laikotarpiui iki 2030 m. parengimas	Tikslas – įvertinti Aštriašnipių eršketų (Acipenser oxyrinchus) populiacijos atkūrimo Lietuvoje 2022–2026 m. programos įgyvendinimą, remiantis esamais duomenimis, dokumentais ir sukaupta patirtimi, ir parengti Aštriašnipių eršketų populiacijos atkūrimo Lietuvoje programos projektą laikotarpiui iki 2030 metų. Uždaviniai: 1. Išanalizuoti Aštriašnipių eršketų populiacijos atkūrimo Lietuvoje 2022–2026 m. programos nuostatas, planuotas priemones ir jų įgyvendinimo rezultatus, remiantis turimais dokumentais ir ataskaitomis. 2. Apibendrinti esamus duomenis ir informaciją apie aštriašnipių eršketų populiacijos atkūrimo veiklas Lietuvoje, jų rezultatus ir taikytą praktiką. 3. Atlikti aštriašnipių eršketų populiacijos atkūrimo patirties Baltijos jūros regiono šalyse analizę, remiantis viešai prieinama informacija, ataskaitomis ir moksliniais šaltiniais. 4. Įvertinti taikytų aštriašnipių eršketų populiacijos atkūrimo priemonių tinkamumą ir pakankamumą, atsižvelgiant į sukauptą patirtį ir regioninį kontekstą. 5. Parengti Aštriašnipių eršketų populiacijos atkūrimo Lietuvoje programos projektą laikotarpiui iki 2030 metų	Lietuvos hidrobiologų draugija	MTE-26-6	**15000**	15000		–
5.	Grynaveislių veislinių gyvūnų veisimo organizacijų vykdomų veisimo programų efektyvumo įvertinimo ir įgyvendinimo	Tikslas – sukurti standartizuotą, tarptautine praktika grįstą, bet Lietuvos sąlygoms pritaikytą metodiką, kuri leistų objektyviai įvertinti grynaveislių gyvūnų veisimo programų efektyvumą, priimti duomenimis	Lietuvos sveikatos mokslų universitetas	MTE-26-7	29 975,60	5 988,13	23 987,47	

	nustatymo metodikos sukūrimas	grįstus sprendimus dėl finansavimo ir politikos priemonių bei užtikrinti ilgalaikį genetinės įvairovės išsaugojimą. Uždaviniai: 1. Įvertinti kitų ES šalių (pvz., Latvijos, Vokietijos, Lenkijos, Nyderlandų, Danijos) taikomas metodikas ir praktikas, siekiant nustatyti gerosios patirties elementus. Nustatyti pagrindinius mokslinius kriterijus, pagal kuriuos tarptautiniu mastu vertinamas veisimo programų efektyvumas (genetiniai, fenotipiniai, ekonominiai, socialiniai). 2. Parengti rodiklių sistemą, skirtą objektyviai įvertinti veisimo programų efektyvumą. Genetiniai: efektyvus populiacijos dydis (Ne), inbrydingo lygis ir dinamika, genetinės įvairovės išsaugojimo indeksai. Produktyvumo ir sveikatingumo: pieningumas, mėsos išeiga, reprodukciniai rodikliai, ilgaamžiškumas. 3. Sukurti matematinį ir statistinį modelį, leidžiantį vertinti veisimo programų efektyvumą pagal iš anksto nustatytus rodiklius, kad sprendimų priėmėjai galėtų objektyviai palyginti skirtingas programas ir jų rezultatus. 4. Parengti standartizuotą metodiką (nuo duomenų surinkimo iki rezultatų interpretavimo), kad vertinimas būtų vienodas visoms veisimo organizacijoms. 5. Pasiūlyti sprendimus, kaip į metodikos taikymą įtraukti valstybės institucijas, veisimo organizacijas ir mokslo institucijas. 6. Parengti metodikos taikymo ir periodinio atnaujinimo tvarką (pvz., vertinimas kas 5 metus, atnaujinant pagal tam tikrus tyrimus / rodiklius).						
6.	Grynaveislių arklių genetinių ligų paplitimo tyrimai ir selekcinių požymių genetinių	Tikslas – įvertinti Lietuvoje veisiamų grynaveislių arklių populiacijoje genetinių ligų ir jų nešiotojų paplitimą bei išbandyti selekcinių požymių genetinių	Lietuvos sveikatos	MTE-26-8	59 994,33	9 998,63	24 996,64	24 999,06

	tyrimų pritaikymas veisimo programų efektyvumui didinti	tyrimų taikymo galimybes, siekiant sudaryti mokslinį pagrindą efektyvesniam šių duomenų panaudojimui veisimo programose ateityje. Uždaviniai: 1. Atrinkti ir apibrėžti genetines ligas, aktualias Lietuvoje veisiamų grynaveislių arklių populiacijai, remiantis moksline literatūra ir veisimo programų poreikiais. 2. Nustatyti pasirinktų genetinių ligų genotipų pasiskirstymą ir genetinių ligų nešiotojų procentinę sudėtį Lietuvoje veisiamų grynaveislių arklių populiacijoje. 3. Įvertinti genetinių ligų rizikos alelių paplitimą populiacijoje ir galimas jų valdymo priemones veisime. 4. Atrinkti žinomus kandidatinius genus ar genetinius variantus, siejamus su aukšto paveldimumo koeficientą turinčiais selekciniais požymiais, turinčiais praktinę reikšmę veisimo programoms. 5. Nustatyti šių kandidatinių genų genotipų pasiskirstymą populiacijoje ir įvertinti jų statistines sąsajas su atitinkamais fenotipiniais rodikliais. 6. Parengti moksliškai pagrįstas rekomendacijas genetinių tyrimų rezultatų pritaikymui Lietuvoje veisiamų grynaveislių arklių veisimo programose, siekiant sumažinti neigiamų genetinių faktorių rizikas ir padidinti selekcijos efektyvumą.	mokslų universitetas					
7.	Pateikti moksliškai pagrįstas rekomendacijas dėl minimalaus ūkinių gyvūnų, įtrauktų į Lietuvos ūkinių gyvūnų genetinių išteklių išsaugojimo programą, selekcinių branduolių ir gyvūnų juose skaičiaus	Tikslas – nustatyti optimalų ūkinių genofondinių gyvūnų skaičių selekciniuose branduoliuose. Uždaviniai: 1. Nustatyti minimalų ūkinių gyvūnų selekcinių branduolių skaičių. 2. Nustatyti minimalų būtiną išlaikyti ūkinių gyvūnų skaičių selekciniuose branduoliuose pagal ūkinių gyvūnų rūšis ir veisles. 3. Parengti moksliškai pagrįstą metodiką, kiek pagal genofondinių ūkinių gyvūnų rūšis, veisles turėtų būti	Lietuvos sveikatos mokslų universitetas	MTE-26-9	29 999,44	6999,86	22999,58	-

		selekcinių branduolių ir kiek kiekviename selekciniame branduolyje turėtų būti ūkinių gyvūnų ypač vertinant didėjančias ūkinių gyvūnų užkrečiamųjų ligų plėtros grėsmes.						
8.	Specializuotos žvejybos Baltijos jūros priekrantėje žuvų priegaudos ir mirtingumo vertinimas dažniausiai naudojamose žuvų gaudyklėse ir didesnio akytumo gaudyklių modifikavimo testavimas siekiant sumažinti priegaudos mirtingumą	Tikslas – įvertinti žuvų priegaudą Baltijos jūroje dažniausiai naudojamose žuvų gaudyklėse (karšių-starkių-žiobrių, strimelių-stintų, grundalų) bei testuoti gaudyklių modifikacijas keičiant akytumus, siekiant sumažinti priegaudos mirtingumą. Uždaviniai: 1. Atlikti priegaudos specializuotai grundalų žvejybai naudojamose gaudyklėse vertinimą; 2. Atlikti priegaudos specializuotai karšių-starkių-žiobrių ir strimelių-stintų naudojamose gaudyklėse vertinimą; Testuoti skirtingus gaudyklių akytumus bei įvertinti neverslinės priegaudos ir nepageidaujamų žuvų mirtingumą 3. Parengti rekomendacijas dėl specializuotos žvejybos reglamentavimo Baltijos jūros priekrantėje	Klaipėdos universitetas	MTE-26-10	59 970,70	15998,85	22 991,00	20 980,85
9.	Įšalusios žemės kriterijaus nustatymas ir vertinimas Lietuvoje	Tikslas – parengti moksliškai pagrįstą, praktikoje pritaikomą ir visoje Lietuvos teritorijoje vienodą kriterijų (ar kriterijų sistemą), leidžiantį objektyviai nustatyti įšalusios žemės būklę žemės ūkio veiklos reguliavimo tikslais, užtikrinant vandens apsaugą nuo taršos nitratais. Uždaviniai: 1. Atlikti išsamią skirtingų įšalusios žemės nustatymo metodų analizę, įvertinant jų taikymo principus, duomenų poreikį ir taikymo praktiką. 2. Įvertinti regioninius skirtumus Lietuvos teritorijoje (pvz., pajūrio ir rytų Lietuvos) ir jų įtaką įšalo susidarymui. 3. Parinkti tinkamiausią (-sius) metodą (-us) ir įvertinti jo (jų) tikslumą Lietuvos klimato sąlygomis, pritaikomumą praktikoje ir administracinę naštą kontroliuojančioms institucijoms ir žemės ūkio naudmenų valdytojams.	Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centras	MTE-26-11	20 000,00	7 000,00	13 000,00	-

		4. Nustatyti kriterijų (-jus), kuriuo būtų remiamasi nustatant dirvožemio būseną dėl įšalimo. 5. Įvertinti rizikas ir galimas paklaidas, nustatant įšalą pagal taikomą kriterijų visoje Lietuvos teritorijoje, ir įvertinti šių paklaidų poveikį aplinkai (tręšimo ant įšalusios žemės rizika, dirvožemio degradacija, tarša, maistinių medžiagų išplovimas ir t. t.). 6. Įvertinti ir pateikti siūlymus dėl galimybių žemės ūkio naudmenų valdytojams ir paviršinio vandens taršą kontroliuojančioms institucijoms patogiai gauti informaciją apie tai, kada žemė atitinka įšalusios žemės kriterijų. 7. Įvertinti galimus alternatyvius ar papildomus metodus, galinčius mažesnėmis sąnaudomis užtikrinti vandens apsaugą nuo nitratų, kai valdoma taršos rizika dėl susiformavusio įšalo. Laukiami rezultatai: 1. Pateikti kriterijų (ar kelis alternatyvius kriterijaus variantus), įskaitant aiškią formuluotę, kriterijaus taikymo sąlygas, naudojamus duomenų šaltinius. 2. Pateikti kriterijaus pritaikymo galimybes Lietuvoje, užtikrinant vieno sprendimo taikymą be regioninio diferencijavimo, nebent būtų aiškiai pagrįsta kitaip. 3. Pateikti kriterijaus pagrindimą, įskaitant mokslinį pagrindą, taikymo privalumus ir trūkumus, palyginimą su alternatyviais metodais ar kriterijais, įskaitant galimų paklaidų ir jų poveikio aplinkai analizę. 4. Pateikti rekomendacijas, įskaitant kriterijaus taikymą praktikoje, kontrolės ir tikrinimo mechanizmą bei informacijos pateikimo ūkininkams galimybes. 5. Pateikti pavyzdinį kriterijaus taikymą, siekiant įvertinti kriterijaus veikimą praktikoje.						
				Iš viso:	**392243,31**	**125104,44**	**182038,76**	**85100,11**